

Titulació	Tipus	Curs
Educació Primària	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Gustavo Alonso Gonzalez Valencia

Correu electrònic: gustavo.gonzalez@uab.cat

Equip docent

Carles Anguera Cerarols

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És recomanable haver cursat i aprovat l'assignatura de segon curs: "Ensenyament i aprenentatge de coneixement del medi natural, social i cultural".

Objectius

- Analitzar els principals conceptes de les ciències socials.
- Analitzar i valorar els problemes que planteja l'ensenyament i aprenentatge de les Ciències Socials en l'Educació Primària.
- Analitzar i valorar críticament propostes i materials didàctics de l'àrea de Ciències Socials per a l'educació primària.
- Dissenyar una proposta de seqüència didàctica per a la intervenció a l'aula de Ciències Socials.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Comprendre els principis bàsics de les ciències socials.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents als estudiants.
- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.

- Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania i la pràctica del pensament social crític.
- Integrar l'estudi històric i geogràfic des d'una orientació instructiva i cultural.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Valorar la rellevància de les institucions públiques i privades per a la convivència pacífica entre els pobles.

Resultats d'aprenentatge

1. Desenvolupar un enfocament competencial a partir de relacionar correctament els continguts de l'Àrea de Coneixement del Medi natural, social i cultural amb les seves aportacions a les competències corresponents, i per seleccionar críticament materials i recursos didàctics pertinents.
2. Determinar exemples a l'aula per valorar el paper de les institucions públiques i privades en la promoció de la convivència pacífica entre els pobles.
3. Dissenyar activitats d'ensenyament i aprenentatge sobre coneixements relacionats amb la història i la geografia i altres ciències socials des d'una perspectiva integrada.
4. Realitzar propostes didàctiques amb metodologies d'ensenyament i aprenentatge participatiu per desenvolupar el pensament social i crític.
5. Reconèixer els problemes socials rellevants i la seva perspectiva, és a dir, identificar interpretacions diverses i les seves finalitats, i fer prospectiva temporal a partir del passat, present i futur dels problemes i oportunitats.
6. Seleccionar i analitzar casos reals per ensenyar la sostenibilitat ambiental, social i econòmica, defensar la igualtat de gènere i els drets humans.
7. Utilitzar el coneixement social per crear situacions d'ensenyament i aprenentatge.
8. Utilitzar models didàctics per treballar la temporalitat i construir l'espai geogràfic a l'aula per crear iniciatives didàctiques innovadores.
9. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

1. El coneixement geogràfic, històric i social a l'aula
 - 1.1. Models didàctics per a la construcció de l'espai geogràfic a l'aula.
 - 1.2. Models didàctics per treballar el temps històric a l'aula.
 - 1.3. La perspectiva de l'ensenyament i aprenentatge a partir de la solució de problemes socials rellevants.
2. El procés d'ensenyament i aprenentatge del coneixement social
 - 2.1. Models de seqüències didàctiques en l'ensenyament i aprenentatge de les ciències socials.
 - 2.2. Metodologies i estratègies per a l'ensenyament i aprenentatge de les ciències socials.
 - 2.3. Recursos, materials didàctics i ús de les TIC en l'ensenyament de les ciències socials.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Espais de treball en grup reduïts supervisat pel professorat on mitjançant l'anàlisi i/o l'elaboració de materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos, activitats de camp, i altres activitats s'aprofundeix en els continguts (petit grup)	6	0,24	1, 5, 6
Exposicions del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants (gran grup)	25	1	2, 5, 6
Treball de camp - sortida i estudi del medi social i cultural (gran grup)	7	0,28	3, 4, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Revisió, supervisió i avaluació de les tasques desenvolupades al llarg de l'assignatura (lectures, informes, estudis de cas, treball de camp, disseny de materials, exposicions...)	25	1	1, 5, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures i propostes d'innovació didàctica, realització d'informes, disseny d'activitats, anàlisi i resolució de casos.	62	2,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Aquesta assignatura s'ha planificat tenint en compte que hi haurà:

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari.
- Debats i discussions en grups reduïts per part de l'alumnat per analitzar i elaborar informes d'avaluació, estudi i/o resolució de casos.
- Aprenentatge cooperatiu per part de l'alumnat per aprofundir en els continguts i temàtiques treballades durant les exposicions magistrals.
- Una sortida a un espai natural i/o urbà i/o a equipaments culturals per treballar els recursos didàctics de les sortides del medi social i cultural ((assistència obligatòria).
- Utilització d'eines digitals per treballar el PSR i el disseny de la proposta didàctica (Cerca d'informació, identificació i selecció de fonts, bases de dades digitals).
- Incorporació de la inclusió digital al disseny de la proposta didàctica.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Disseny, valoració i exposició d'una unitat didàctica per l'ensenyament, l'aprenentatge i l'avaluació de les ciències socials. Activitat en grup	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9
2. Elaboració d'un informe valoratiu i justificatiu d'una unitat didàctica. Activitat individual	35%	0	0	1, 4
3. Reflexió individual d'aprenentatges. Activitat individual.	15%	0	0	1, 2, 5, 6

4. La sortida de camp: disseny d'una proposta didàctica, participació i assistència. Activitat en grup	15%	0	0	3, 4, 7, 8
--	-----	---	---	------------

L'avaluació és el procés que s'estableix per valorar l'assoliment dels resultats d'aprenentatge a partir de les evidències que es defineixen en la guia de l'assignatura.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats proposades (el programa lliurat a l'inici de l'assignatura concretarà les activitats i lliuraments a realitzar).

És imprescindible que l'estudiant demostrï que és responsable i rigorós en el treball autònom, participi de forma activa a les classes, mostri pensament crític i unes conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i on es respectin les diferències.

Aquesta assignatura inclou activitats per al desenvolupament de la Competència Digital Docent.

Presencialitat

L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria en un 80%, per poder fer l'avaluació continuada. Els justificants que algunes vegades es presenten en cas d'absència serveixen únicament per explicar l'absència, en cap cas són un eximent de la presencialitat. Si algú no pot complir el percentatge de presencialitat establert, no es pot acollir a l'avaluació continua, i caldrà que es presenti a la recuperació, sempre i quan hagi presentat el 66% de les activitats d'avaluació prèviament.

Avaluació:

En aquest assignatura els alumnes poden escollir entre avaluació continua i única.

Avaluació continua:

En aquesta assignatura s'han de realitzar 4 activitats d'avaluació. El primer dia de classe s'explicaran i justificaran.

1. Disseny, valoració i exposició d'una unitat didàctica per l'ensenyament, l'aprenentatge i l'avaluació de les ciències socials. Activitat en grup: 35%
2. Elaboració d'un informe valoratiu i justificatiu d'una unitat didàctica (Examen). Activitat individual: 35%
3. Reflexió individual d'aprenentatges. Activitat individual: 15%
4. La sortida de camp: disseny d'una proposta didàctica, participació i assistència. Activitat en grup: 15%

És requisit per poder obtenir una qualificació final positiva de l'assignatura aprovar les activitats 1 i 2. Si s'han superat aquestes dues activitats es farà una mitjana amb les notes de les altres activitats. La qualificació màxima (en la recuperació) que es pot obtenir és d'un 5 sobre 10.

De l'activitat 1 no es podrà fer recuperació.

L'assistència és obligatòria en aquest tipus d'avaluació.

Avaluació única:

Aquesta assignatura preveu l'avaluació única.

L'avaluació única cal sol·licitar-la dins els terminis i segons els mecanismes que la Facultat de Ciències de l'Educació hagi previst (consulteu web facultat). Les persones que facin avaluació única faran totes les activitats de manera individual.

En aquesta assignatura s'han de realitzar les 4 activitats d'avaluació. El primer dia de classe s'explicaran i justificaran.

La data de lliurament seran les mateixes de l'avaluació continua, que es presentaran a l'inici del curs.

Les activitats d'avaluació són:

1. Disseny, valoració i exposició-entrevista d'una unitat didàctica per l'ensenyament, l'aprenentatge i l'avaluació de les ciències socials. Activitat individual: 35%
2. Elaboració d'un informe valoratiu i justificatiu d'una unitat didàctica (Examen). Activitat individual 35%
3. Reflexió individual d'aprenentatges. Activitat individual: 15%
4. La sortida de camp: disseny d'una proposta didàctica, participació i assistència. Activitat individual: 15

És requisit per poder obtenir una qualificació final positiva de l'assignatura aprovar les activitats 1 i 2. Si s'han superat aquestes dues activitats es farà una mitjana amb les notes de les altres activitats. La qualificació màxima (en la recuperació) que es pot obtenir és d'un 5 sobre 10.

De l'activitat 1 no es podrà fer recuperació.

A l'avaluació única és obligatòria l'assistència als seminaris en un 80%.

La data de lliurament de les activitats serà el dia de la presentació de l'examen.

Dates d'examen:

Grups 21, 41 i 71: 3 de juny

Grup 31: 1 de juny

Dates d'altres lliuraments:

Disseny, valoració i exposició-entrevista d'una unitat didàctica per l'ensenyament, l'aprenentatge i l'avaluació de les ciències socials. Al últim més del semestre.

Reflexió individual d'aprenentatges. Al últim més del semestre.

La sortida de camp: disseny d'una proposta didàctica, participació i assistència. Al últim més del semestre.

Dates de recuperació:

Grups 21, 41 i 71: 1 de juliol

Grup 31: 29 de juny

Observacions

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat. Les persones o equips de treball que incompleixin aquesta observació poden tenir penalitzacions que poden anar des de la repetició del treball lliurat o penalitzacions en la nota.

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

- Anguera Cerarols, C. (2016). Rueda de futuros. *Iber: Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia*, (82), 77-78.
- Audigier, F. (1993). Pensar la geografía escolar. Un repte per a la didàctica. *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, 21: 15-33.
- Batlloir, R. (2002). La escala de análisis: un tema central en didáctica de la Geografía. *Íber*, 32: 6-18.
- Canals Cabau, R. (2018). L'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències socials avui: un enfocament disciplinari o a partir de problemes? *Revista Catalana de Pedagogia*, (13), 63-87.
- Castellví Mata, J., Tosar Bacarizo, B., & Andreu, M. (2020). La lectura crítica de los medios digitales. *Iber: Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia*, (99), 7-14.
- Council Of Europe. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 1. Context, concepts and model. Council of Europe. Council of Europe: Strasbourg
- Council Of Europe. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 2. Descriptors of Competences for Democratic Culture. Council of Europe: Strasbourg
- Council Of Europe. (2018). *Reference framework of competences for democratic culture*. Volume 3. Guidance for Implementation. Council of Europe: Strasbourg
- Cooper, H. (2002). *Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria*. Madrid: Morata.
- Benejam, P. (2003). Los objetivos de las salidas. *Íber* 36, 7-12.
- González, G. & Gutiérrez, M (2018). Pensamiento crítico. *Perspectiva Escolar*. No 398. Pag. 5-7
- González-Valencia, G. & Gutiérrez Giraldo, M. (2020). *Memoria histórica y desarrollo del pensamiento social*. Universidad Tecnológica de Pereira.
- Laurin, S. (2001). Éduquer à la pensée en géographie scolaire : cerner ce quelque chose de fondamental. Gohier, C.; Laurin, S. (dir.), *Entre culture, compétence et contenu : la formation fondamentale, un espace à redéfinir*. Québec, Les Éditions Logiques, 195-229.
- Oller, M. (1999). Trabajar problemas sociales en el aula, una alternativa a la transversalidad. García Santamaría, T. (coord.). *Un currículum de Ciencias Sociales para el siglo XXI*. La Rioja: Universidad de La Rioja / Asociación Universitaria del Profesorado de Didáctica de las Ciencias Sociales, 123-129.
- Ortega, D. & Pagès, J. (2017). Literacidad crítica, invisibilidad social y género en la formación del profesorado de Educación Primaria. *REIDICS: Revista de Investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales*, 1, 102-117.
- Pagès, J. & Santisteban, A. (2010). La enseñanza y el aprendizaje del tiempo histórico en la educación primaria. *Caderno Cedes* (Centro de Estudos Educação e Sociedade), vol. 30, 82, 281-309. Monográfico: "Educar para a compreensão do tempo". Campinas - Brasil.
- Santisteban, A.; Pagès, J. (2006). La enseñanza de la historia en educación primaria. Casas, M.; Tomàs, C. (coord.). *Educación primaria. Orientaciones y recursos*. Madrid: Praxis. 468/129-468/160.
- Santisteban, A. (2024). Los temas controvertidos en la educación para la ciudadanía democrática. *Iber: Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia*, (115), 8-13
- Santisteban, A & Pages, J. (2011) Didáctica del conocimiento del medio social y cultural en la educación primaria. *Ciencia Sociales para comprender, pensar y actuar*. Madrid: Ed. Síntesis.
- Souto, X. M. (1998): *Didáctica de la geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio*. Barcelona: Ediciones del Serbal.

Tosar, B. (2018). Literacidad crítica y enseñanza de las ciencias sociales en primaria: "profe, las bolsas de plástico no son medusas". *REIDICS: Revista de Investigación en Didáctica de las Ciencias Sociales*, (2), 4-19.

Bibliografia recomanada

Audigier, F.; Tutiaux-Guillon, N. (dirs.) (2004). *Regards sur l'histoire, la géographie et l'éducation civique à l'école élémentaire*. París: INRP.

Bale, J. (1989). *Didáctica de la geografía en la escuela primaria*, Madrid: MEC/Morata.

Benejam, P. (2014). *Quina educació volem?* Barcelona: Rosa Sensat.

Fernández, V. & Gurevich, R. (coord.) (2007): *Geografía. Nuevos temas, nuevas preguntas. Un temario para su enseñanza*. Buenos Aires. Biblos.

Ferras, R., Clary, M., (1987). *Cartes et modèles à l'école*. Montpellier: GIP Reclus.

Ferro, M. (1990). *Cómo se cuenta la historia a los niños en el mundo entero*. México: Fondo de Cultura Económica.

Giolitto, P. (1992). *Enseigner la géographie à l'école*. París: Hachette Éducation.

Girardet, H. (2001). *Insegnare storia. Risorse e contesti per i primi apprendimenti*. Firenze: La Nuova Italia.

Sant, E., Davies, I., Pashby, K. & Shultz, L. (2018) *Global Citizenship Education: A Critical Introduction to Key Concepts and Debates*, London: Bloomsbury

Stow, W. & Haydn, T. (2000). Issues in the teaching of chronology, en Arthur, J. & Phillips, R. (ed.): *Issues in History Teaching*, 83-97. London: Routledge.

Subirats, M.; Tomé, A. & Solsona, N. (2019). *Coeducar: posar la vida al centre de l'educació*. Barcelona: Graó

Tann, C. S. (1990). *Diseño y desarrollo de unidades didácticas en la escuela primaria*. Madrid: MEC/Morata.

Thémines, J-F. (2006). *Enseigner la géographie: un métier qui s'apprend*. París: Hachette Éducation.

Tomé, A. & Tonucci, F. (2013). *Amb ulls de nena*. Barcelona: Graó

Wood, L. & Holden, C. (2007). *Ensenyar història als més petits*. Manresa: Zenobita.

Programari

-Cap

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	211	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	212	Català	segon quadrimestre	matí-mixt

(SEM) Seminaris	311	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	312	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	411	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	412	Català	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	711	Anglès	segon quadrimestre	tarda
(SEM) Seminaris	712	Anglès	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	21	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	31	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	41	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	71	Anglès	segon quadrimestre	tarda